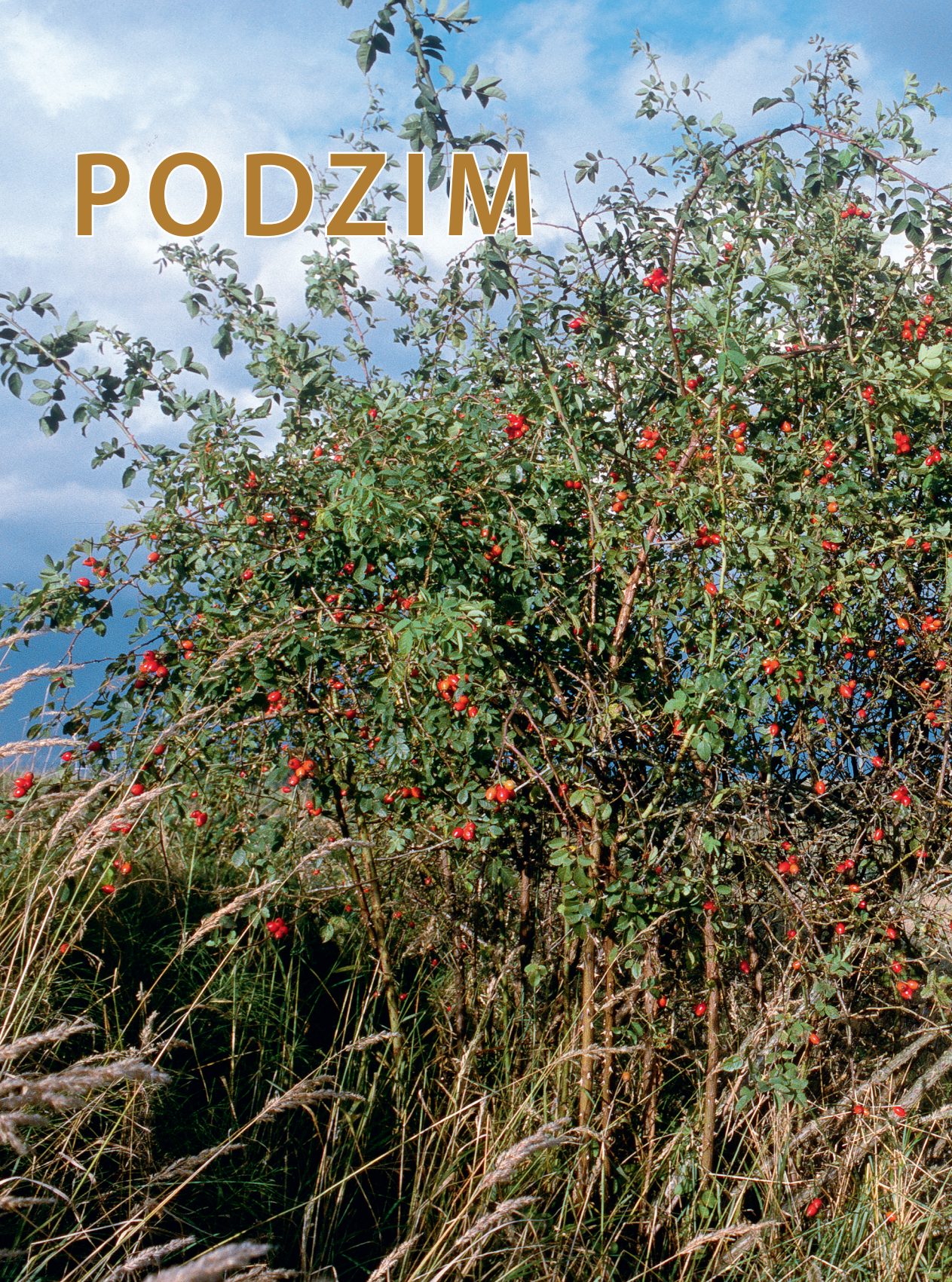

PODZIM

ZÁŘÍ

Padají **kaštiny**, plody jírovce maďalu, a začíná podzim. V přírodě už se odehrávají přípravy na zimu. Listí se zbarvuje a získává pestré odstíny. Na živých plotech se objevují podzimní plody. Při vlhkých a teplých dnech vykukují během krátké doby v lesích a na loukách kloboučky hub. Mnoho zvířat si začíná vyrábět tukovou zásobu nebo připravovat zásoby jídla na zimu.

Ještěrky a **užovky** zahajují zimní klid. **Slunéčka** a **zlatoočka** hledají ráda zimoviště v lidských příbytcích. Začíná také přesun **jeřábů** na jižní pláň. **Pavouci** se starají o babí léto.

Charakteristické druhy

Hřib smrkový

(*Boletus edulis*)

Tato známá houba je charakteristická tlustým kyjovitým síťovaným třeněm (laicky řečeno nohou) a rozsáhlým hnědým kloboukem. Patří do tzv. hříbotvarých hub. Vyskytuje se mezi červencem a říjnem většinou v jehličnatých lesích, ale také pod buky a na lesních loukách. Díky své lahodné oříškové chuti patří hřib smrkový k našim nejoblíbenějším jedlým houbám. Mykologové u nás rozlišují sedm druhů hřibů, které se liší také výběrem stanoviště a dobou výskytu. Mladé hříby smrkové je snadné zaměnit s hořce chutnajícími hříby žlučníky.

Jírovec maďal

(*Aesculus hippocastanum*)

Tento okrasný strom, který se dostal do Evropy koncem 16. století z Balkánu, dorůstá výšky až 25 m a dosahuje stáří až 200 let. Bílé nebo fialové květy na přelomu května a června jsou uspořádány

do svise stojících lat, tzv. svíček. Plody dozrávají na přelomu září a října: ostnaté tobočky pukají a odhalují mahagonově zbarvené kaštiny. Jírovec neboli kaštan koňský bývá často vysazován v parcích a alejích. V lesnictví nehraje žádnou roli kvůli tomu, že jeho dřevo se kroutí a není odolné. Kaštiny slouží jako potrava lesní zvěři.

Kalina tušalaj

(*Viburnum lantana*)

Kalina tušalaj roste na okrajích lesů, na mýtinách a ve slunných listnatých lesích. Díky své výšce až 4 m, hustému rozvětvení a velkým plstnatým listům se tento velký keř s oblibou vysazuje do živých plotů jako vizuální překážka. Bílé květy se objevují v květnu jako mnohoramenné vrcholíky o průměru asi 10 cm. V červenci se plody zbarví do červena a v září do černa. Po nějakou dobu je možné na nápadných vrcholících pozorovat dokonce obě barvy naráz. Bobule jsou oblíbeným zdrojem potravy pro ptáky a malé savce.

Vlaštovka obecná

(*Hirundo rustica*)

Vlaštovka má štíhlou stavbu těla a charakteristický nápadně dlouhý vidličnatý ocas, červenohnědé čelo a hrdlo. Je to pták, který se vyskytuje v kulturní krajině člověka, dává přednost otevřeným krajinám, pokud možno v blízkosti vody. Vlaštovky obvykle hnízdí uvnitř chlévů, stodol a dalších budov s příletovými otvory. Tento pták, který se považuje jak za posla jara, tak za nositele štěstí, rád sedí na vejcích v komínech. Obratní a rychlí letci se živí létajícím hmyzem. Miskovité hliněné hnízdo lepí na horní strany zdí. V září nás tyto stěhovaví ptáci opouštějí a vydávají se přezimovat do Afriky.

Jeřáb popelavý

(*Grus grus*)

Tento největší evropský pták dosahuje výšky až 1,3 m a rozpětí křídel až 2,3 m. Charakteristické je jeho černé čelo, bílé strany hlavy a červené temeno. Jeřáb miluje bažinaté krajiny a světlé slatinové lesy v oblastech močálů. Živí se bezobratlými živočichy, malými savci a ptačími mláďaty jiných ptáků, ale také rostlinnou stravou. Na podzim se jeřábi slétají na svých shromaždištích, aby se společně vydali na cestu do zimovišť ve Španělsku, v Portugalsku a severní Africe. Zpátky se vracejí na jaře; v té době můžeme pozorovat i jejich fascinující tance při tokání v hnízdištích.

Křížák obecný

(*Araneus diadematus*)

Tento pavouk vděčí za své jméno typickému bílému kříži na zádech. Druh spadající do čeledi křížákovitých si staví své často přes 30 cm široké, kulaté pavučiny na budovách, plotech a v křovinách. Obvykle uvidíme křížáka sedět uprostřed sítě, kterou opouští jen zřídkakdy. Pomocí snovacích bradavek dokáže produkovat vlákna nejrůznějšího druhu. Stavba sítě vždycky sleduje stejný vzor: nejprve se napne rám, potom se vytvoří paprsky a nakonec i spirály z lepivého vlákna určeného k lovu kořisti. Zachytí-li se kořist do sítě, pavouk ji nejprve ochromí kousnutím a později ji vysaje.